

2009

Τα παρασκήνια της πιο μαύρης περιόδου στην ιστορία της ελληνικής οικονομίας Πώς μας βούλιαξε το έλλειμμα

ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ

Τι είναι ο αριθμός που αφορά μια χρονιά, αλλά μεγαλώνει διαρκώς επί είκοσι τρεις μήνες; Το έλλειμμα του 2009. Εκλείσε στο 15,4% του ΑΕΠ, σύμφωνα με την οριστική γνωμάτευση της Eurostat τον Νοέμβριο του 2010. Φαίνεται όμως ότι θα μας καταδιώκει επί πολλά χρόνια, σκιάζοντας γενεές Ελλήνων. Με όρους παιδικής χαράς, το έλλειμμα θυμίζει μπαλόνι πλίου που ξέφυγε από την κυβέρνηση Καραμανλή. Η κυβέρνηση Παπανδρέου το κοίταξε και μετά ήταν αδύνατο να το πιάσει. Πιθανόν να μην μπορούσε να το αγγίξει ποτέ αφού είχε κοπεί η κορδέλα. Στο πολιτικό παρασκήνιο, πίσω από τις αλληλοκατηγορίες μεταξύ ΠΑΣΟΚ και ΝΔ, υπάρχει μία σειρά από ραντεβού ανάμεσα στους τραγικούς πρωταγωνιστές της χρονιάς εκείνης. Οι διάλογοι επιβεβαιώνουν πως τίποτε δεν έγινε γιατί κανείς δεν είχε διάθεση να το κάνει πριν να είναι πολύ αργά.

Παίζοντας κρυφτούλι με τα στοιχεία

ΟΛΟΙ ΧΑΛΑΡΩΝΟΥΝ μεταξύ Χριστουγέννων και Πρωτοχρονιάς. Ακόμη και οι υπουργοί. Ωστόσο, τις τελευταίες ημέρες του 2008 η κυβέρνηση Καραμανλή ζει με την αγωνία του ανασχηματισμού. Πράγματι για την πολιτική το 2009 ξεκινάει νωρίς.

Το έλλειμμα ξεκίνησε από 2% του ΑΕΠ και έκλεισε στο 15,4%. Φαίνεται όμως ότι θα μας καταδιώκει για χρόνια

Στις 7 Ιανουαρίου, ανήμερα της ονομαστικής του εορτής, ο Γιάννης Παπαθανασίου γίνεται υπουργός Οικονομίας στη θέση του Γιώργου Αλογοσκούφη. Ανθρωπος ήπιος με άνεση στην επαφή και φύσει αισιόδοξος, ο Παπαθανασίου δεν είναι μέσα του σίγουρος αν είναι για καλό. Ούτως ή άλλως, είναι μια χρονιά που δεν θα ξεχάσει ποτέ.

«Γιάννη, το πρώτο σου ραντεβού πρέπει να είναι μαζί μου». Το λέει στον Παπαθανασίου ο Γιώργος Προβόπουλος μετά τα καθιερωμένα συγχαρητήρια. Πράγματι, ο διοικητής της Τραπεζής της Ελλάδος πηγαίνει στην οδό

Νίκης, όπου βρίσκεται το υπουργείο Οικονομίας, το απόγευμα μετά την ορκωμοσία. Είναι από τα ραντεβού που δεν ανακοινώνονται. Βραδιάζει και στο γραφείο του υπουργού Οικονομίας στον έκτο όροφο οι συνεργάτες του Παπαθανασίου τοποθετούν ακόμη τα βιβλία του στα ράφια. Βγαίνουν όμως έξω για να γίνει η συνάντηση.

Το γραφείο κοσμεί ένας τεράστιος πίνακας του Παναγιώτη Τέτση που απεικονίζει – σε λάδι – μια λαϊκή αγορά. Ο Προβόπουλος είναι ανήσυχος. Λέει στον Παπαθανασίου ότι η Ευρωπαϊκή Τράπεζα αλλά, σύμφωνα με τις πληροφορίες του, και η Ευρωπαϊκή Ένωση κάθονται σε αναμμένα κάρβουνα. Αιτία, τα νέα στατιστικά στοιχεία που αφορούν την Ελλάδα. Η κυβέρνηση Καραμανλή, με «τσάρο» τον Γιώργο Αλογοσκούφη, είναι σε συνεχή διαπραγμάτευση με τις Βρυξέλλες για το έλλειμμα. Κορυφαία στιγμή, πριν από λίγους μήνες, είναι η απόφαση να ενισχυθεί το ΑΕΠ με τη «μαύρη» οικονομία ακόμη και τα έσοδα της πορνείας με πρωτοβουλία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας, της οποίας ηγείται ο Μανώλης Κοντοπυράκης. Γιατί; Διότι το έλλειμμα υπολογίζεται ως ποσοστό του ΑΕΠ. Όταν το ΑΕΠ, δηλαδή ο παρονομαστής, μεγαλώνει, τότε το αποτέλεσμα είναι καλύτερο.

“

Ο διοικητής της Τραπεζής της Ελλάδος πηγαίνει στην οδό Νίκης, όπου βρίσκεται το υπουργείο Οικονομίας, το απόγευμα μετά την ορκωμοσία. Είναι από τα ραντεβού που δεν ανακοινώνονται

«Γιώργο, αυτά δεν γίνονται...»

Ο ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ έχει αίσθηση κινδύνου. Νωρίς νωρίς, αναθεωρεί τους στόχους για το έλλειμμα από το 2% στο 3,7%. Παγώνει μισθούς και παίρνει κάποια μέτρα – που όμως δεν θεωρούνται αρκετά ούτε από τις Βρυξέλλες ούτε από την Τράπεζα της Ελλάδος. Η νέα κυβέρνηση Καραμανλή έχει νέες ισορροπίες. Και νέα όργανα. Ο Παπαθανασίου δεν είναι «τσάρος». Μετέχει σε ένα ειδικό συντονιστικό όργανο για την οικονομική πολιτική μαζί με τον πρωθυπουργό, τον Γιώργο Σουφλιά που λειτουργεί ως άτυπος αντιπρόεδρος και τον υπουργό Ανάπτυξης Κωστή Χατζηδάκη. Οι αρχικές ανακοινώσεις για τη σύνθεση περιλαμβάνουν και τον Γιώργο Προβόπουλο. Αυτό συνιστά ήδη υπέρβαση αφού ο Προβόπουλος είναι θεσμικός παράγων και όχι πολιτικός. Ο διοικητής της Τραπεζής της Ελλάδος θα μετάρχει δύο φορές. Η Τράπεζα της Ελλάδος έχει απευθείας εικόνα του λεγόμενου ταμειακού ελλείμματος. Και αυτό γιατί βλέπει τι μπαίνει και τι βγαίνει στους λογαριασμούς του ελληνικού Δημοσίου, τους οποίους τηρεί, σε μηνιαία βάση.

→ ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΛ. 25

Το ταμειακό έλλειμμα αναλογεί ως και σε 80% του ελλείμματος, καθώς αποτυπώνει τη δημοσιονομική κατάσταση της κεντρικής κυβέρνησης. Το άλλο 20% είναι το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης και περιλαμβάνει την τοπική αυτοδιοίκηση, καθώς και διάφορους οργανισμούς του Δημοσίου. Είναι όλα αυτά που, σύμφωνα με την ορολογία του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, βρίσκονται «κάτω από τη γραμμή». Εδώ μπορεί να γίνει παιχνίδι ανάλογα με εκτιμήσεις για έσοδα και έξοδα. Εδώ επίσης βρίσκεται η περίφημη «άσπρη τρύπα», ένα πλεόνασμα που είναι αποτέλεσμα εκτίμησης της περιουσιακής κατάστασης των ασφαλιστικών ταμείων και δίνει τη δυνατότητα στις κυβερνήσεις του ΠΑΣΟΚ ή της ΝΔ από τη δεκαετία του '90 και μετά να ψαλιδίζουν το έλλειμμα. Αλλά το ταμειακό έλλειμμα δεν λέει ψέματα. Και ο Προβόπουλος – όπως και οι Βρυξέλλες – ξέρει ότι αυτό τρέχει το 2009 με τάση να είναι διπλάσιο από το 2008. Ήδη η εαρινή πρόβλεψη της Κομισιόν για το 2009 είναι ότι το έλλειμμα θα φθάσει στο 5,1% του ΑΕΠ.

Ο Προβόπουλος ζητάει λοιπόν από την Επιτροπή να πάρει δραστικά μέτρα. Η αντίδραση του Κώστα Καραμανλή είναι χαρακτηριστική: «Γιώργο, αυτά που λες δεν γίνονται». «Πρόεδρε, δεν θα σου πω εγώ τι πρέπει να γίνει πολιτικά...» απαντά ο διοικητής της Τραπεζής της Ελλάδος, ο οποίος θα αποφυγεί να ξαναπάει στην Επιτροπή. Είναι η εποχή της αυταπάτης. Σε μια Κυβερνητική Επιτροπή, οι Σουφλιάς και Παπαθανασίου επικαλούνται τη «μαύρη» οικονομία για να υποστηρίξουν ότι το ΑΕΠ είναι μεγαλύτερο στην πραγματικότητα από τους επίσημους αριθμούς. Αρα ο κίνδυνος της ύφεσης είναι μικρότερος. Είναι τα λεγόμενα «Saraksanomics», αφού ο Σουφλιάς είναι γνωστός ως Σαρακατσάνος λόγω καταγωγής. Καθώς μπαίνει η άνοιξη, πάνω από την κυβέρνηση Καραμανλή που έχει 151 βουλευτές δεν πλανάται μόνο το σύννεφο του ελλείμματος αλλά και των πρώρων εκλογών. Η Βουλιά κλείνει επειγνώντας τον Μάιο λόγω της υποθέσεως Siemens και ο σχεδιασμός είναι για ταυτόχρονες ευρωεκλογές και εκλογές τον Ιούνιο. Έχουν υπολογίσει όμως χωρίς την υπόθεση Παυλιδου. Το έλλειμμα έχει αρχίσει να εκτροχιάζεται. Είναι 7% σε ταμειακή βάση τον Ιούλιο και 8% τον Αύγουστο. Με τη χώρα να βρίσκεται σε οιοδήποτε οικονομικό περίοδο, οι εισπρακτικοί μηχανισμοί του Δημοσίου πέφτουν σε αδράνηση. Η μαζική τρύπα της υστέρησης εσόδων πρώτα εμφανίζεται και μετά αρχίζει να μεγαλώνει.

Το ξεκίνημα του καλοκαιριού του 2009 είναι καθοριστικό. Εκ των υστέρων, ο Παπαθανασίου πιστεύει ότι ο Κώστας Καραμανλής έπρεπε να είχε κάνει διπλές εκλογές τον Ιούνιο εκείνης της χρονιάς. Τότε θα προλάβαινε ακόμη τον εκτροχιασμό. Ο διάδοχος του Παπαθανασίου στην οδό Νίκης, ο Γιώργος Παπακωνσταντίνου, επικαλείται μια έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που συντάχθηκε τον Ιούλιο εκείνης της χρονιάς. Αυτή, με απλά λόγια, προειδοποιούσε ότι έτσι όπως πήγαιναν τα πράγματα το 2009 θα έκλεινε με διψήφιο έλλειμμα – δηλαδή 10%. Ο Παπακωνσταντίνου έχει

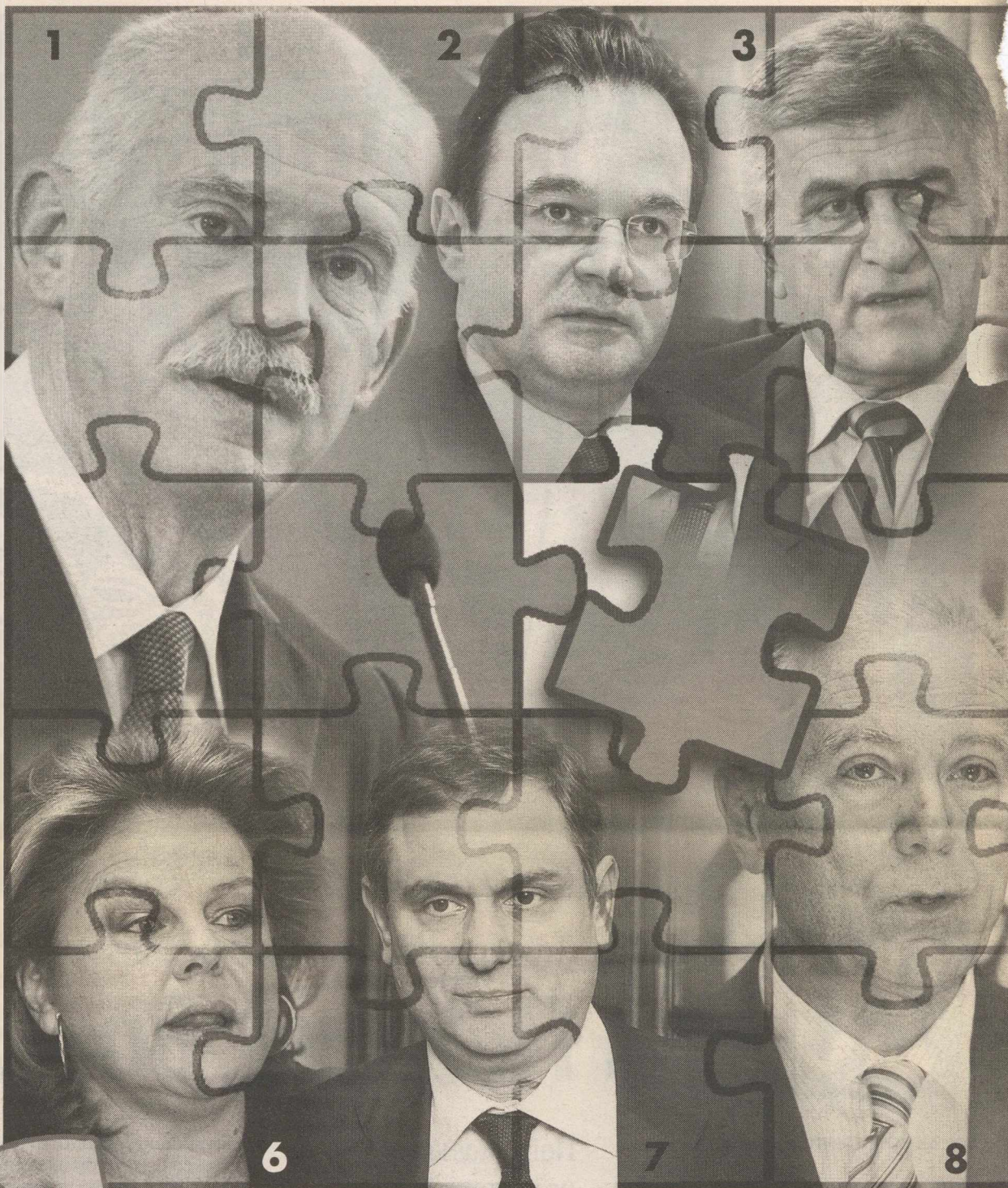
κατ' επανάληψη καταλογίζει στον Παπαθανασίου ότι αποσιώπησε αυτή την έκθεση. Ο δεύτερος επιμένει να υποδεικνύει σημεία της που λένε ότι οι στόχοι που είχε θέσει η κυβέρνηση Καραμανλή θα μπορούσαν να επιτευχθούν, εφόσον λαμβάνονταν μέτρα. Η αλήθεια είναι ότι το 2009 είναι προεκλογικό. Η Κομισιόν, στην οποία ο Μπαρόζο εξασφαλίζει δεύτερη θητεία ως πρόεδρος, τηρεί ακόμη τις πολιτικές ισορροπίες. Με πολιτικό «ντιλ» βγήκε, άλλωστε, η Ελλάδα από την επιτήρηση των Βρυξελλών την άνοιξη του 2007, ώστε ο Καραμανλής να έχει λυμένα τα χέρια στις εκλογές. Αυτό με βάση εκτιμήσεις για το έλλειμμα που, όπως λέει ένας γνώστης, «είναι σαν παιδικό μπλόκι» δεμένο με κορδέλα. Το αφήνεις να ανέβει ή το μαζεύεις, ανάλογα με τον εκλογικό κύκλο.

Μια βόλτα στην Κωνσταντινούπολη

Η ΚΥΡΙΑΚΗ των εκλογών του 2009 βρίσκει τον Προβόπουλο στην Κωνσταντινούπολη σε σύνοδο του ΔΝΤ. Ο διοικητής της Τραπεζής της Ελλάδος δίνει εκεί διψήφιο νούμερο για το έλλειμμα του 2009. Αντιμετωπίζεται κατ' ιδίαν με συμπάθεια – ίσως και με συγκατάβαση – από τους ξένους. Πίσω στην Αθήνα, ο Προβόπουλος είναι από τους πρώτους που επισκεπτονται τον νέο πρωθυπουργό Γιώργο Παπανδρέου. Είναι Τρίτη και στο ραντεβού είναι παρόντες ο Γιώργος Παπακωνσταντίνου και η Λούκα Κατσέλη, υπουργοί Οικονομικών και Οικονομίας αντιστοίχως. Ο Προβόπουλος παρουσιάζει μια εικόνα σαφώς δυσάρεστη. Το ταμειακό έλλειμμα του εννεαμήνου του 2009 έχει διπλασιαστεί και έχει φθάσει στο 9,9% του ΑΕΠ έναντι 4,9% το 2008. Το ξεκρίλωμα οφείλεται στη μείωση των εσόδων αλλά και στην αύξηση των δαπανών. Η δυναμική ανόδου οδηγεί μεταξύ του 12,5% και του 13%, αφού το 2009 το έλλειμμα αυξάνεται με ρυθμό 1,1% τον μήνα. Αλλά ο Παπανδρέου είναι ήμερος. Και επικαλείται τα οφέλη της «πράσινης ανάπτυξης» για τη συνολική εικόνα της οικονομίας. Αντιθέτως, ο Παπακωνσταντίνου ζητάει έπειτα από τον Προβόπουλο να τα ξαναπούν κατ' ιδίαν.

Το ραντεβού γίνεται την Πέμπτη στον έκτο όροφο του υπουργείου Οικονομικών, παρουσία του υφυπουργού Οικονομικών Φίλιππου Σαχινιδου. Η εικόνα έχει αποσπασματιστεί και είναι κακή. Το έλλειμμα είναι στο 12% γιατί έχει αρχίσει να εκδηλώνεται η ύφεση. Όταν έκανε το σχέδιο προϋπολογισμού ο Παπαθανασίου για το 2009 είχε κάνει κάποιες αισιόδοξες παραδοχές. Το τελευταίο τρίμηνο του 2008 η Ελλάδα είχε ακόμη 1% ανάπτυξη, αφού ο κύκλος της κρίσης την χτύπησε τελευταία. Το φθινόπωρο όμως του 2009 η οικονομική δραστηριότητα έχει αρχίσει να επιβαρύνεται.

Παρ' όλα αυτά, ο Παπακωνσταντίνου λέει στον Προβόπουλο ότι η

κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ είναι αποφασισμένη να εφαρμόσει το πρόγραμμα της. Αυτή είναι η γραμμή που είναι υποχρεωμένος να υποποιήσει. Δηλαδή αποκλείονται τα σκληρά μέτρα και επιβάλλεται από το Μαξίμου η τήρηση της προεκλογικής δέσμευσης ενός πακέτου για τους ασθενέστερους που αποτιμάται σε 1 δισ. ευρώ. Φεύγοντας από το ραντεβού ο Προβόπουλος πηγαίνει προς το ασανσέρ και βλέπει τους δημοσιογράφους να έχουν συγκεντρωθεί και να τον περιεριμούν. Σκέπτεται αν θα πρέπει να τους αναφέρει για το διψήφιο έλλειμμα ή όχι. Αποφασίζει να τους το πει. «Αυτό που μου επιτρέπεται να πω...» αρχίζει να λέει. Την επομένη όλες οι μεγάλες εφημερίδες γράφουν για έλλειμμα στο 12%. Η Ελλάδα μπορεί να είναι στην ευρωζώνη. Τα δημοσιονομικά της όμως βρίσκονται ήδη σε

άλλον πλανήτη. Δεν έχουν επιστρέψει ακόμη.

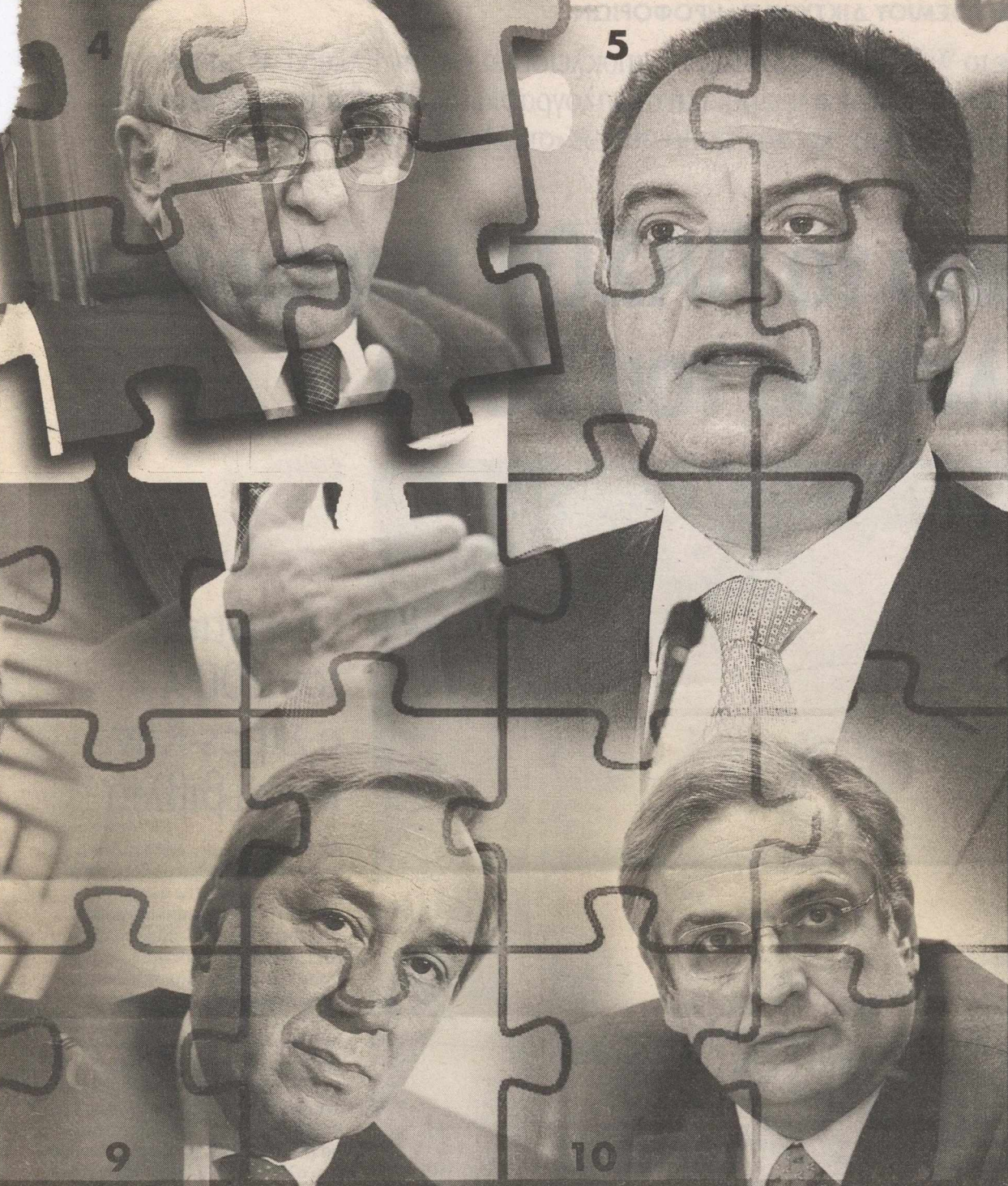
«Πρόσεχε τον χρόνο και την Ευρώπη...»

ΟΛΟΙ ΕΧΟΥΝ ένα άλλοθι. Ο Γιάννης Παπαθανασίου έχει να λέει ότι η κυβέρνηση Καραμανλή δεν έχασε το παιχνίδι του δανεισμού. Δανείστηκε γρήγορα και πολλά – πάνω από 50 δισ. – το 2009. Είναι το περίφημο «μαξιλάρι» – που συνεβλεψε και αυτό στην ασφυξία του χρόνου. Το άλλοθι της κυβέρνησης Καραμανλή είναι ότι οι μνημιαίες εκθέσεις της Τραπεζής της Ελλάδας αποτύπωναν εκτιμήσεις με βάση το ταμειακό έλλειμμα. Και ότι μεσολαβούσαν οι εκλογές. Μετά τις εκλογές η νέα κυβέρνηση θα έπαιρνε τα αναγκαία μέτρα. Το τελευταίο τρίμηνο θα μάζευε τις υπερβάσεις των προηγούμενων εννέα μηνών. Γινόταν.

Ο Παπαθανασίου υποστήριζε πως λόγω του Κριστιν Λαγκάρντ καταλήγει στην περίπτωση της χαρτοπετσέτας όπου ο καλοσυνάτος Γιάν-

νης γράφει τα νούμερα που καταλήγουν σε μηδενισμό ή περίπου του ελλείμματος. Η Λαγκάρντ βγαίνει – μεταφορικά – από το Σανέλ ταγέρ της. Ο επίτροπος Οικονομίας Χοακίν Αλμουνία ψάχνει εναντιονόμιες έναν έλληνα υπουργό Οικονομίας που να καταλαβαίνει τι θα πει ΑΕΠ. Το τελευταίο ραντεβού Προβόπουλου με τον Κώστα Καραμανλή είναι στις 2 Σεπτεμβρίου. Συμπτωματικά είναι η μέρα προκήρυξης των πρόρων εκλογών. Τι θα γινόταν αν, σε ένα σενάριο επιστημονικής φαντασίας, η ΝΔ τις κέρδιζε; Ο Παπαθανασίου δεν αφήνει περιθώριο για αυταπάτες. «Τον Οκτώβριο τελειώσαμε» λέει. Ο τότε υπουργός Οικονομίας υπολόγιζε «να κατεβάσει ρολό» το τελευταίο τρίμηνο του 2009 και να πάρει τα αναγκαία μέτρα.

Ο Καραμανλής προτίμησε να προκηρύξει εκλογές που ήξερε ότι δεν θα κέρδιζε. Στη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου ο Γιώργος Σουφλιάς τον πείθει, κάρη στη γνωστή επιμονή του, να κάνει τις γνωστές δηλώσεις για πάταξη της φοροδιαφυγής και πάγωμα μισθών και συντάξεων. Είναι ένα πολιτικό φύλλο συ-

κής που θα βοηθήσει τον Καραμανλή εκ των υστέρων. Τους τελευταίους μήνες όμως της διακυβέρνησης ΝΔ ο Σουφλιάς είναι κατ' ιδίαν απαισιόδοξος. Εμπειρος πολιτικός που δεν είναι οικονομολόγος αλλά έχει, όπως λέει, «αντίληψη της οικονομίας», ο Σουφλιάς δεν διαβλέπει στο πολιτικό σύστημα ή την κοινωνία διάθεση για τις θυσίες που απαιτεί η κατάσταση. Προφητικός, ο Σαρακατσά-

Ο Παπακωνσταντίνου αντιμετωπίζεται ως σύφο που θέλει μέτρα που, όπως θα πει γλυκά η Μαριλίζα Ξενογιαννακοπούλου σε ένα Υπουργικό Συμβούλιο, «δεν συμβαδίζουν με την ιδεολογία μας, Πρόεδρε»

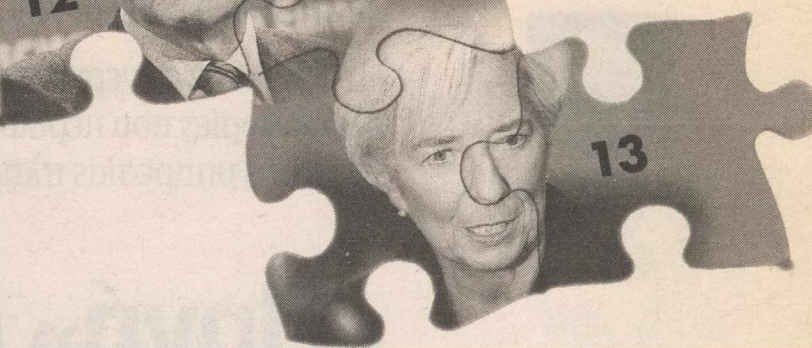
νος υποστηρίζει ήδη από την άνοιξη του 2009 ότι «η εποχή των ισχυρών αυτοδύναμων κυβερνήσεων τελειώνει». Θα δικαιωθεί τρία χρόνια μετά. Τον Οκτώβριο του 2009 ο Καραμανλής έχει παραιτηθεί ακόμη και από αρχηγός της ΝΔ. Στο ραντεβού παράδοσης - παραλαβής του υπουργείου Οικονομικών στην οδό Νίκης, ο Παπαθανασίου λέει στον Παπα-

κωνσταντίνου. «Γιώργο, πρόσεχε λίγο τα πράγματα: τον παράγοντα χρόνο και τον παράγοντα Ευρώπη». Ο Παπακωνσταντίνου τον αντιμετωπίζει συγκαταβατικά: «Ξέρω, ξέρω, ξέρω...». Ο Παπακωνσταντίνου και οι άνθρωποί του πιστεύουν ότι η Ευρώπη θα τους αντιμετωπίσει διαφορετικά. Ο Παπαθανασίου που έχει περάσει πολύ δύσκολα στο Eurogroup ξέρει ότι δεν υπάρχει άλλη ανοχή. Γνωρίζει επίσης την πραγματικότητα των δημοσίων οικονομικών. Ο Παπακωνσταντίνου

τα χρέη είναι 6 δισ. και οι προμνητευτές απειλούν με στάση πληρωμών. Όταν τελειώνουν οι συσκέψεις, το έλλειμμα είναι 36,6 δισ. ευρώ. Όσο για την Ευρώπη, στην πρώτη εξοδό του σε Eurogroup, ο Παπακωνσταντίνου παίρνει μαζί του και τον Σαχινιδου. Κεκλεισμένων των θυρών, τους φέρονται ευγενικά. Στις δηλώσεις όμως το μήνυμα είναι σαφές. Ο φιλέλληνας Ζαν-Κλον Γιούνκερ λέει πως για την Ελλάδα «το παιχνίδι έχει τελειώσει...». Στα πηγαδία και Ζαν-Κλον Τρισέ προσπαθεί να ενθαρρύνει ευγενικά τον Παπακωνσταντίνου να μη φοβάται τα μέτρα.

Το σύφο της κυβέρνησης Παπανδρέου

ΜΠΟΡΟΥΣΕ Η ΕΛΛΑΔΑ να γλιτώσει τον δημοσιονομικό εκτροχιασμό τον Οκτώβριο του 2009; Τεχνικά δεν μπορούσε. Όπως εξηγεί σήμερα ο Γιώργος Παπακωνσταντίνου, αυτό σημαίνει ότι θα έπρεπε να ληφθούν με το καλημέρα σας μέτρα με απόδοση 10 δισ. ευρώ. Ακόμη και αυτό όμως είναι αμφίβολης αποτελεσματικότητας,

1 Γιώργος Παπανδρέου **2** Γιώργος Παπακωνσταντίνου **3** Φίλιππος Πετσάλνικος **4** Γιώργος Σουφλιάς **5** Κώστας Καραμανλής **6** Λούκα Κατσέλη **7** Φίλιππος Σαχινιδου **8** Γιώργος Προβόπουλος **9** Γιώργος Αλογοσκούφης **10** Γιάννης Παπαθανασίου **11** Μανώλης Κοντοπουράκης **12** Χοακίν Αλμουνία **13** Κριστιν Λαγκάρντ

αν σκεφθεί κανείς ότι το πραγματικό αποτέλεσμα με όρους μείωσης του ελλείμματος είναι από 0,5 ως 0,7 και με όρους διμήνου στα 2/12. Αφήνοντας κατά μέρος τα μαθηματικά, για να έχεις αποτέλεσμα ισοδύναμο των 10 δισ. πρέπει να πάρεις μέτρα για πολύ περισσότερα, για 15 ή 17 δισ. ευρώ. Και φυσικά αυτά δεν γίνονται στο τέλος του χρόνου αλλά στην αρχή.

Ούτως ή άλλως, το νούμερο θεωρείται πολιτικά αδιανόητο και δεν συζητείται καν. Ως πρωθυπουργός, ειδικά το πρώτο διμήνο, ο Γιώργος Παπανδρέου δεν θα ασχοληθεί ο ίδιος με την οικονομία. Η γνωστή παπανδρεϊκή ατάκα «θα το δούμε» γίνεται η ευγενική παραίνεση «δες τα με τους άλλους» στην περίπτωση του Παπακωνσταντίνου. Ο πρωθυπουργός έχει εμπιστοσύνη στον υπουργό Οικονομικών. Αλλά τον παραπέμπει σε διάφορες διυπουργικές συσκέψεις με ποικίλες συνθέσεις στις οποίες μετέχουν κατά περίπτωση ο Χάρης Παμούκης, ο Φίλιππος Πετσάλνικος, η Λούκα Κατσέλη, ο Χρήστος Παπουτσής και άλλοι. Ο Παπακωνσταντίνου αντιμετωπίζεται ως σύφο που θέλει μέτρα τα οποία, όπως θα πει γλυκά η Μαριλίζα Ξενογιαννακοπούλου σε ένα Υπουργικό Συμβούλιο, «δεν συμβαδίζουν με την ιδεολογία μας, Πρόεδρε».

Το φθινόπωρο του 2009 ο Παπακωνσταντίνου είναι απελπιστικά μόνος. Οι επικριτές του λένε ότι πολιτικοποίησε τη μοναξιά του, επιτιθέμενος κατά της κυβέρνησης Καραμανλή για παρακράτηση των δημοσιονομικών στοιχείων.

Οι τρεις φάσεις της ιστορίας

ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΠΟΛΛΟΙ τρόποι να αφηγηθεί κανείς πώς το έλλειμμα πήγε στο 15,4%. Ο πιο σύντομος έχει τρεις φάσεις. Φάση πρώτη: το έλλειμμα πήγε από το 6% όπου το τοποθέτούσε το υπουργείο Οικονομικών επί Παπαθανασίου στο 12,7% λόγω της εκτίναξης των δαπανών της κεντρικής κυβέρνησης. Είναι το ταμειακό έλλειμμα που είχε εντοπίσει η Τράπεζα της Ελλάδος. Φάση δεύτερη: το έλλειμμα πήγε από το 12,7% στο 13,6% λόγω της μείωσης του ΑΕΠ – η εμφάνιση της ύφεσης – και της χειροτέρευσης της εικόνας της κεντρικής κυβέρνησης. Φάση τρίτη: από το 13,5% στο 15,4% και οφείλεται στο μαύρισμα της «άσπρης τρύπας» και στη συμπεριληψη των ΔΕΚΟ στους υπολογισμούς, καθώς και στην υποθέτηση της μεθοδολογίας ESA 95 που ισχύει σε όλες τις χώρες της ευρωζώνης.

Η τρίτη φάση έχει να κάνει με την έλευση της Eurostat που, θορυβμένη από τα «Greek statistics», κατά τη διατύπωση του Γιούνκερ, στέλνει κλιμάκιο επί κλιμακίων στην Ελλάδα και βάζει στο έλλειμμα «της Παναγίας τα μάτια». Δηλαδή τα αποτελέσματα μιας ντουζίνας και βάζει δημοσίων οργανισμών, το swar της Goldman Sachs του 2001 και άλλα τινά. Η αναταξινόμηση των δημοσιονομικών στοιχείων αναθεωρεί τα δημοσιονομικά στοιχεία για όλα τα προηγούμενα χρόνια, αμαυρώνοντας την εικόνα της Ελλάδας στην ΟΝΕ που είχε ήδη τραυματισθεί από την απογραφή Αλογοσκούφη του 2004. Το δημοσιονομικό στόρι του 2009 θα τελειώσει τον Οκτώβριο του 2010. Τότε η Eurostat, που «φορτώνει» στο τέλος ακόμη ένα 1,8% στο έλλειμμα, δίνει το τελικό νούμερο του 15,4% που με την περαιτέρω συρρίκνωση του ΑΕΠ καταλήγει στο 15,8%.

Απαντήσεις και συμπεράσματα

ΤΕΛΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ: πότε χάθηκε η μπάλα στα δημόσια οικονομικά; Η μια απάντηση πάει πίσω στο 2007, όταν ο Γιώργος Αλογοσκούφης ζήτησε αύξηση του ΦΠΑ από τον Κώστα Καραμανλή αμέσως μετά τις εκλογές. Συναντώντας την άρνηση του Μαξίμου, ο τότε «τσάρος» έφθασε ως την παραίτηση – απόφαση για την οποία ίσως μετάνιωσε μετά. Μόνο αυτός και ο Καραμανλής γνωρίζουν τη συζήτηση μεταξύ τους αφού στα τέτατα δεν ήταν κανείς άλλος παρών. Σήμερα οι σχέσεις τους είναι καλές και η Εξεταστική για την Οικονομία ήταν από τα λίγα πράγματα που ανησυχούσαν τον Καραμανλή. Η άλλη απάντηση εστιάζεται στο φθινόπωρο του 2009. Το ΠΑΣΟΚ δεν μπορούσε τότε να μαζέψει το έλλειμμα. Αλλά όμως έπαιρνε πιο αποφασιστικά μέτρα και έβρινε το σωστό μήνυμα, αντί για τη σοσιαλμανία του Νοεμβρίου του 2009, αυτό μπορεί να κατευναστεί τις αγορές. Αλλωστε, ο Παπανδρέου βρήκε το spread των ομολόγων κάτω από το 150 και εθεωρείτο σοβαρός δυτικός προανατολισμού πολιτικός. Μυστήριο περιβάλλει και τις συζητήσεις Παπανδρέου - Παπακωνσταντίνου του Δεκεμβρίου 2009. Ούτως ή άλλως, η Εξεταστική για το έλλειμμα του 2009 έγινε εκπληξη πριν από τις εκλογές σύμφωνα με την επιθυμία του υπουργού Οικονομικών ώστε να μην υπάρχει εκκρεμότητα μετά τις εκλογές. Η ΝΔ δεν εκπροσωπείται στην Επιτροπή.

ΤΑ ΑΠΟΡΡΗΤΑ ΑΡΧΕΙΑ ΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

«ΤΑ ΝΕΑ» σε συνεργασία με το Wikileaks δημοσιεύουν αποκλειστικά για την Ελλάδα τις απόρρητες πληροφορίες που περιλαμβάνονται στην ηλεκτρονική αλληλογραφία της Stratfor, της αμερικανικής ιδιωτικής υπηρεσίας πληροφοριών που έχει χαρακτηριστεί ως «σκιάδης CIA»

«Πηγή» από το ΠΑΣΟΚ καρφώνει για το έλλειμμα του 2009

ΡΕΠΟΡΤΑΖ ΧΑΡΗΣ ΚΑΡΑΝΙΚΑΣ

Για σκόπιμη διόγκωση του ελλείμματος από την κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ κάνει λόγο έλληνας πληροφοριοδότης της αμερικανικής ιδιωτικής υπηρεσίας πληροφοριών Stratfor. Όπως αναφέρεται στο ηλεκτρονικό μήνυμα που αποκλήθηκε από το Wikileaks, η συγκεκριμένη πηγή ήταν υποψήφιος βουλευτής του ΠΑΣΟΚ, χωρίς να ξεκαθαρίζεται αν έθεσε υποψηφιότητα στις τελευταίες εκλογές ή παλαιότερα.

Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς του πληροφοριοδότη με κωδικό GR101, «η ελληνική κυβέρνηση σκόπιμα επιδείνωσε το πρόβλημα του ελλείμματος το 2009 (με στόχο να επιρρί-

Τα μηνύματα κάνουν λόγο για σκόπιμη εγγραφή υψηλότερης νοσοκομειακής δαπάνης

ψει όλα τα οικονομικά προβλήματα στην προηγούμενη κυβέρνηση και πιθανότητα για να λάβει μεγαλύτερη βοήθεια από διεθνείς οργανισμούς) πληρώνοντας κάποιους λογαριασμούς νωρίτερα. Για παράδειγμα, πληρωμές που θα μπορούσαν να γίνουν τον Ιανουάριο του 2010, καταβλήθηκαν νωρίς τον Νοέμβριο ή τον Δεκέμβριο του 2009 ώστε σκόπιμα να αυξήσουν τις δαπάνες της κυβέρνησης». Στο ηλεκτρονικό μήνυμα που απέστειλε στις 16 Ιανουαρίου 2010 ο υπάλληλος της Stratfor που χειρίζεται τη συγκεκριμένη πηγή επισημαίνεται επίσης ότι ο πληροφοριοδότης GR101 είναι δικηγόρος στις Βρυξέλλες. Περιγράφεται δε ως πολύ αξιόπιστος και με πολύ καλές επαφές στην ελληνική κυβέρνηση. Ωστόσο, οι πληροφορίες αυτές που έδωσε χαρακτηρίστηκαν από τον χειριστή ως «φήμες».

Σημειώνεται ότι μία εβδομάδα πριν από την αποστολή του εν λόγω μηνύματος είχε εκδοθεί από τη Eurostat η έκθεση - κόλαφος για τα ελληνικά στατιστικά στοιχεία του 2008, με το μεγαλύτερο φάουλ να εντοπίζεται στις νοσοκομειακές δαπάνες. Ανάμεσα σε άλλα επισημαίνεται ότι κατά τη μεθοδολογική επίσκεψη του κλιμακίου της ευρωπαϊκής στατιστικής υπηρεσίας στα μέσα Νοεμβρίου του 2009 στην Αθήνα βρέθηκε πως τα 2,5 δισ. ευρώ που συμπεριλήφθηκαν ως νοσοκομειακές δαπάνες στα στοιχεία της αναφοράς της 21ης Οκτωβρίου 2009 δεν θα

Τα γραφεία της Ελληνικής Στατιστικής Υπηρεσίας - πριν από την αναβάθμισή της σε ανεξάρτητη Αρχή. Η Υπηρεσία φέρεται να είχε εκφράσει αντιρρήσεις για την εγγραφή των δαπανών των νοσοκομείων στο έλλειμμα του 2009

έπρεπε να καταγραφεί στο έλλειμμα του 2008 για τρεις λόγους: πρώτον, επειδή το συγκεκριμένο ποσό ήταν αμφίβολο και το πραγματικό ποσό δεν ήταν γνωστό. Ειδικότερα, στην έκθεση της Eurostat αναφέρεται ότι η Εθνική Στατιστική Υπηρεσία κατά τις συναντήσεις με τους αρμόδιους αποκάλυψε πως είχε δώσει ρητά στο υπουργείο Οικονομικών ότι τα συγκεκριμένα στοιχεία δεν είναι αξιόπιστα. Ως δεύτερος λόγος επισημαινόταν ότι καθώς το ποσό των νοσοκομειακών δαπανών «αναφέρεται σε περισσότερα από ένα χρόνια», η απόφαση για την αποπληρωμή του ελήφθη το 2009 και η καταβολή των χρημάτων θα άρχιζε το 2010, δεν υπήρχε λόγος να εγγραφεί ολόκληρο στο 2008. «Οι σωστοί χρόνοι καταγραφής του απομένει να

αποφασιστούν έπειτα από περαιτέρω ανάλυση του ζητήματος από τη Eurostat», τονίζονταν στην έκθεση. Τρίτος λόγος ήταν το γεγονός ότι η Εθνική Στατιστική Υπηρεσία είχε εκφράσει τις αντιρρήσεις της στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους και το υπουργείο Οικονομικών για το συγκεκριμένο ζήτημα πριν από τις 21 Οκτωβρίου, οπότε αποστάλθηκαν τα αναθεωρημένα στοιχεία στην ευρωπαϊκή υπηρεσία.

ΤΟ «ΣΦΑΛΜΑ». Αμέσως μετά τη μεθοδολογική επίσκεψη, οι αρμόδιοι της Eurostat ζήτησαν από την Ελλάδα τους υπολογισμούς για τις νοσοκομειακές δαπάνες που προέκυπταν από τις έρευνες της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας με ερωτηματολόγια προς τα νοσοκομεία. Και τό-

τε αποκαλύφθηκε το εξής: στα στοιχεία που είχαν σταλεί από την κυβέρνηση Καραμανλή στις 2 Οκτωβρίου 2009 οι νοσοκομειακές δαπάνες που καταγράφονταν στο έλλειμμα του 2008 ανέρχονταν σε 535 εκατ. ευρώ. Από την άλλη, οι έρευνες με ερωτηματολόγιο της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας έδειχναν ότι για τη συγκεκριμένη χρονιά οι νοσοκομειακές δαπάνες υπολογίζονταν στα 1,15 δισ. ευρώ. Και στα στοιχεία της 21ης Οκτωβρίου καταγράφονταν τελικά 2,5 δισ. ευρώ. Η έκθεση κατέληγε στο συμπέρασμα ότι η απόφαση της κυβέρνησης να εγγράψει 2,5 δισ. ευρώ ως νοσοκομειακές δαπάνες το 2008 ήταν λανθασμένη είτε από τη σκοπιά του συνολικού ποσού είτε για την καταγραφή του σε ένα και μόνο έτος.

Οι φωτιές του 2009, ο Στρος-Καν και τα βιβλία

ΜΙΑ ΗΜΕΡΑ πριν αποσταλεί το συγκεκριμένο μήνυμα με τους ισχυρισμούς του έλληνα πληροφοριοδότη για τη σκόπιμη διόγκωση του χρέους, ο τότε επικεφαλής του ΔΝΤ Ντομνίκ Στρος-Καν σε συνέντευξή του σε γαλλικό τηλεοπτικό σταθμό δήλωνε ότι η ευρωζώνη και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα πρέπει να ασχοληθούν με τα οικονομικά προβλήματα της Ελλάδας. Επιπλέον, επεσήμανε πως το Ταμείο δεν είναι ο κατάλληλος οργανισμός για να βοηθήσει τη χώρα μας. «Το ΔΝΤ μπορεί να συνδράμει, αλλά αν υπάρχει ανάγκη για οικονομική βοήθεια, αυτή μπορεί να προσφερθεί από την Ευρώπη», είχε πει χαρακτηριστικά. Επίσης ανέφερε ότι η αποστολή αντιπροσωπείας του ΔΝΤ στην Αθήνα πραγματοποιήθηκε επειδή το ζήτησε η ελληνική κυβέρνηση. Όταν ο υπάλληλος της Stratfor ρώτησε τον έλληνα πληροφοριοδότη για την ομάδα του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου που εξετάζει τα ελληνικά στοιχεία, ο GR101 φέρεται να γέλασε και να είπε «αν υποθέσουμε ότι δείχνουν τα σωστά βιβλία»...

Ανάμεσα στις πληροφορίες που παραχώρησε ο υποψήφιος του ΠΑΣΟΚ ήταν και το ότι «υπάρχουν υποψίες πως ο Καραμανλής χρησιμοποίησε τις πυρκαγιές (σ.σ. στην Αττική το 2009) για να προκηρύξει εκλογές επειδή είδε ότι η κατάσταση φτάνει σε οριακό σημείο όσον αφορά την οικονομική κατάσταση της κυβέρνησης».

Το μήνυμα με αύξοντα αριθμό 397495 θα δημοσιευθεί στη διεύθυνση www.wikileaks.org/gifiles στις 20.00